

3451
04.01.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

TBMM Başkanlığı'na incelenen Şark İstiklal Mahkemeleri zabıtlarının, çözümleme çalışmalarının bitirileceği ilan edilen Mayıs 2013 tarihinden günümüze kadar kamuoyu ile paylaşılmamasının gerekçelerinin araştırılması adına Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105 'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Altan TAN
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

İstiklâl Mahkemeleri, Kurtuluş Savaşı sırasında ayaklanma çıkaran ve yağımaya girişenleri, bozguncuları, orduya ait silah ve mühimmatı çalanları, casusları, asker kaçaklarını ve bağımsızlık hareketini engelleme amacıyla propaganda yapanları yargılamak için, çıkarılan özel bir kanunla ilk olarak 18 Eylül 1920 tarihinde kurulan mahkemelerdir.

İlk dönem İstiklâl Mahkemeleri, Ankara'daki hariç olmak üzere 17 Şubat 1921 tarihinde kapatıldı. İkinci dönem İstiklâl Mahkemeleri, çalışmalarına 30 Temmuz 1921'de başladı ve 1923'ün Ekim ayına dek faaliyetlerini sürdürdü. Üçüncü ve son dönem İstiklâl Mahkemeleri ise 1923 ile 1927 yılları arasında etkin oldu.

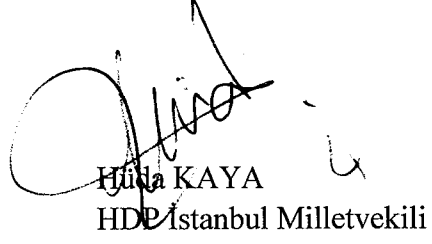
Cumhuriyetin ilanından sonra teşkil olunan İstiklal Mahkemelerinin tutanaklarına ait dosyalar TBMM arşivinde bulunmaktadır. Yakın tarihin aydınlatılabilmesi amacıyla İstiklal mahkemesi zabıtlarının kamuoyu ile paylaşılması ciddi düzeyde önem arz etmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nca 2012 yılında başlatılan tasnif ve çeviri çalışmaları sonucu 915 bin belgelik arşiv incelenmeye başlamıştır.

Çalışmalar sonucunda ortaya çıkarılan belgeler 3 cilt şeklinde yayınlandı. "İstiklal Mahkemeleri" başlıklı birinci cilt 330 sayfadan, "İstanbul İstiklal Mahkemeleri" başlıklı ikinci cilt 286 sayfadan, "Elcezire İstiklal Mahkemesi" başlıklı üçüncü cilt ise 290 sayfadan oluşmaktadır.

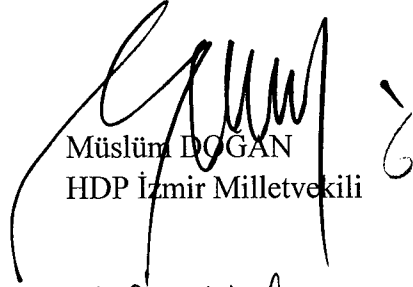
Çalışmaların ne zaman bitirileceği ile ilgili TBMM Başkanlığına vermiş olduğum önergeye gelen cevapta Mayıs 2013 itibariyle bu çalışmaların sonlandırılacağı bildirilmiştir. Yakın tarihe ışıktutacak olan en önemli bilgi ve belgelerin yer aldığı Şark İstiklal Mahkemeleri zabıtları belirtilen tarihten 3 yıl geçmesine rağmen henüz açıklanmamıştır. Defalarca gündeme getirmemize rağmen Şark İstiklal Mahkemeleri tutanaklarının neden bekletildiği ve kamuoyu ile neden paylaşılmadığı açıklanmamaktadır. Bu belgelerin biran önce tamamlanarak açıklanması için bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

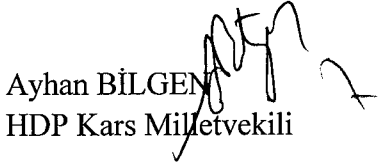

Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR
HDP İstanbul Milletvekili

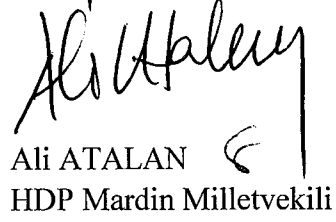

Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

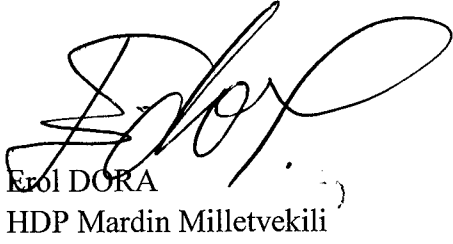

Hülya KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP İzmir Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

Ayhan BİLGEN
HDP Kars Milletvekili

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

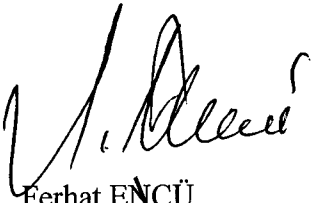

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

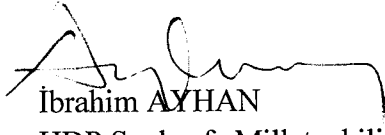

Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

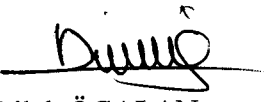
Aycahan RIMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

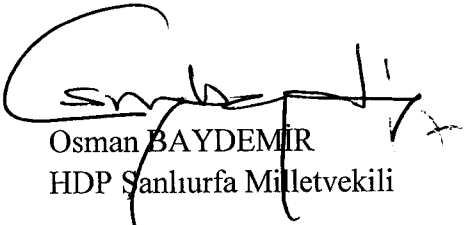
Ferhat ENCÜ
HDP Şırnak Milletvekili

İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

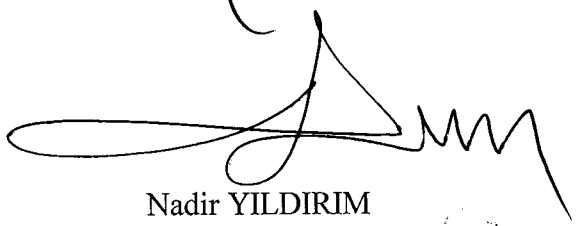
Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

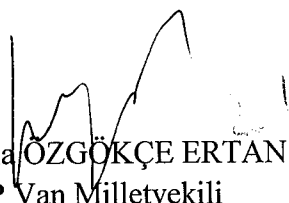
Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

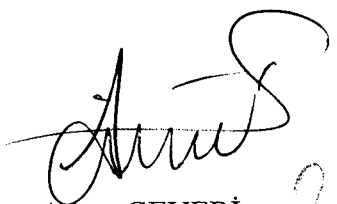
Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Bediye ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili